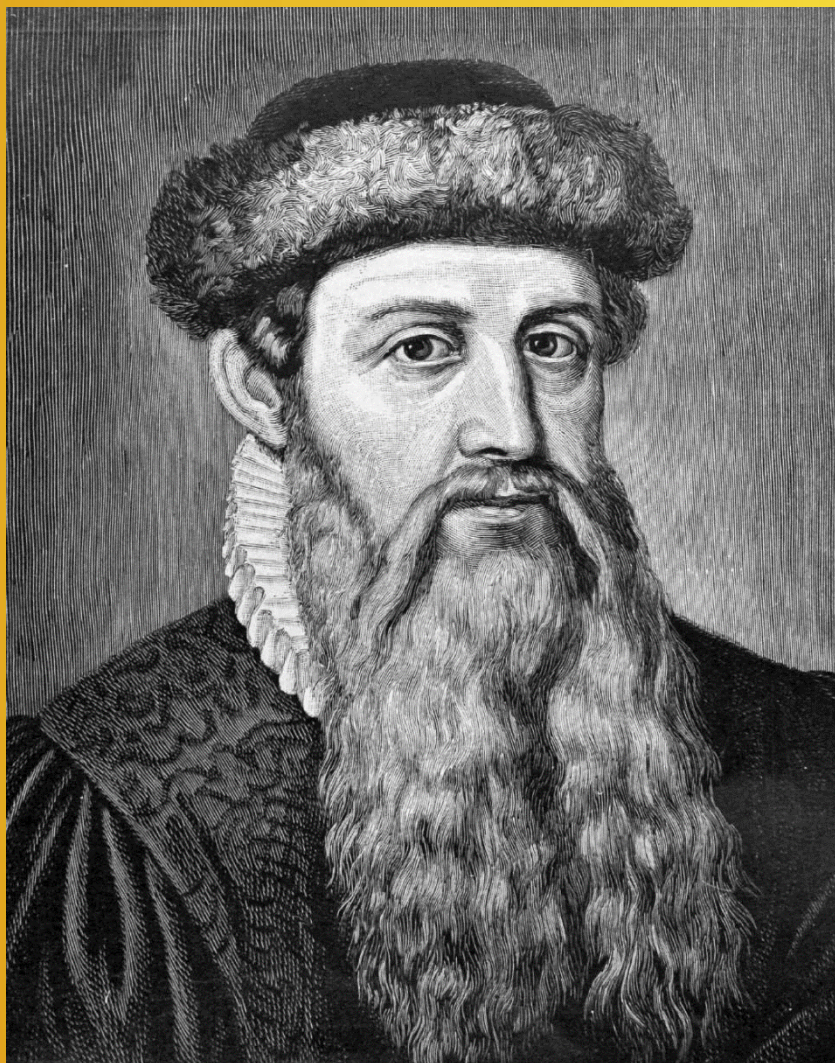

Dějiny vědy a techniky I

5. Věda a technika mezi středověkem a novověkem

Tomáš Kučera

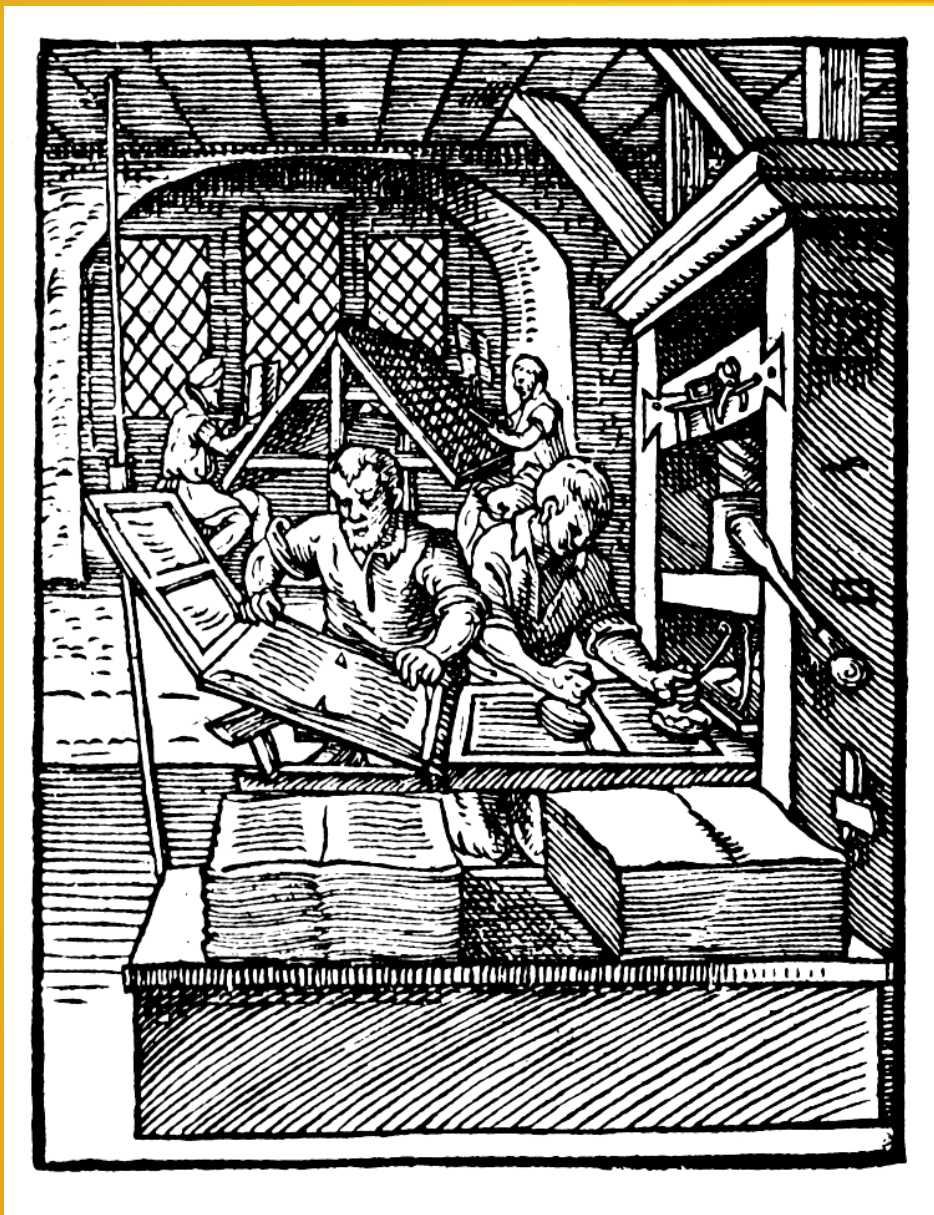
DVT I/5 – Mezi středověkem a novověkem

**Johannes Gensfleisch, řečený
Gutenberg (1397/1400–1498)**

- vynálezce knihtisku
- tiskařská dílna (15. stol., 1568)
- sazba z **kovových liter**
- Gutenbergova **Bible** (42 řádky)
- 95 tezí **Martina Luthera**

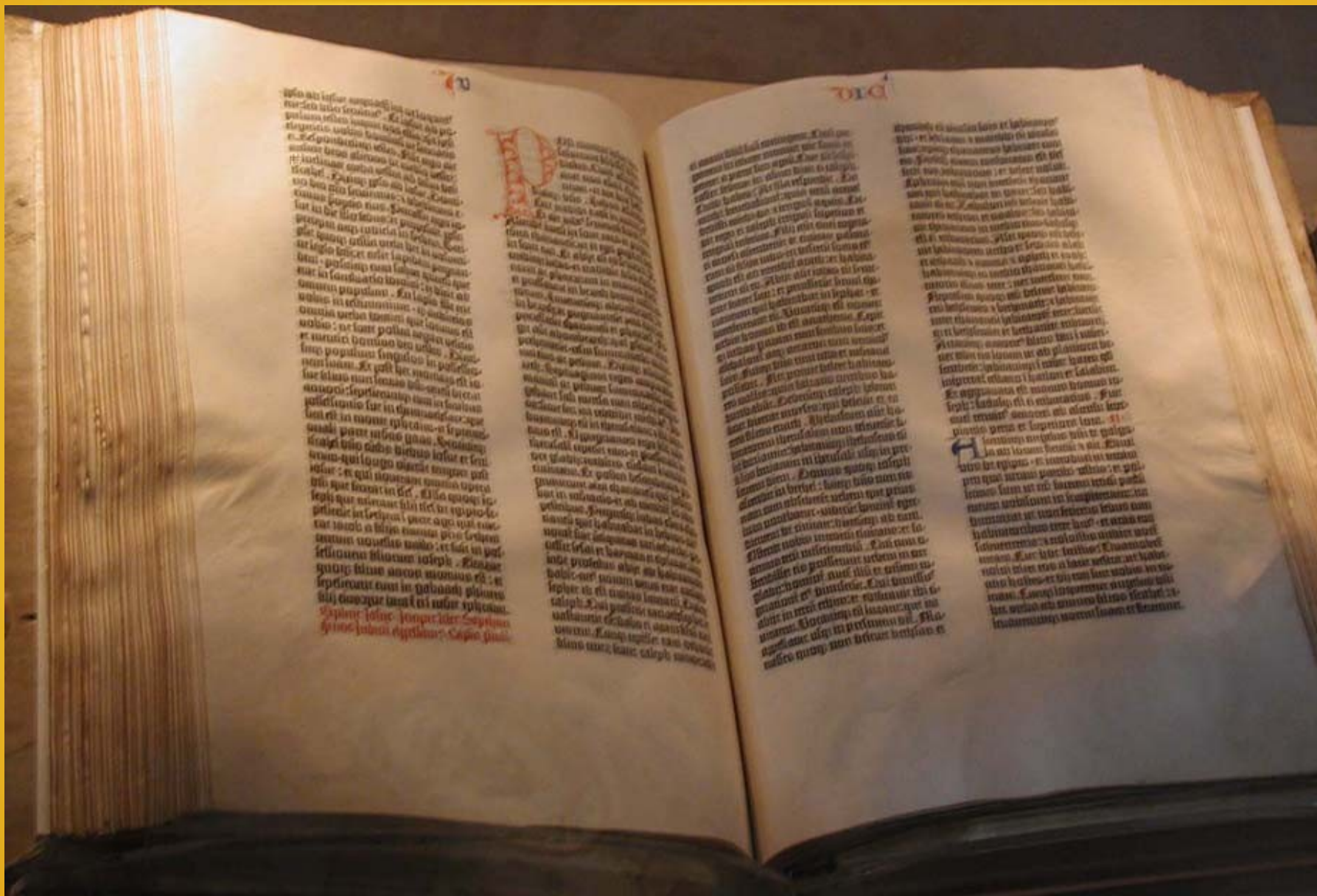
DVT I/5 – Mezi středověkem a novověkem

DVT I/5 – Mezi středověkem a novověkem

DVT I/5 – Mezi středověkem a novověkem

DVT I/5 – Mezi středověkem a novověkem

AMORE ET STUDIO ELUCIDANDAE
ueritatis haec subscripta disputabunt Vuittenbergæ, Præsidente
R. P. Martino Luther, Artium & S. Theologiae Magistro, eius-
demq; ibidem lectore Ordinario. Quare petit ut qui non pos-
sunt uerbis praesentes nobiscum disceptare, agant id literis ab-
sentes. In nomine domini nostri Iesu Christi. Amen.

- i Ominus & Magister noster Iesus Christus, di-
cendo poenitentiam agite &c. omnem uitam si-
delium, poenitentiam esse uoluit.
- ii Quod uerbū poenitentia de poenitentia sacra-
mentali (i. confessionis & satisfactionis quae
sacerdotum ministerio celebratur) non po-
teſt intelligi.
- iii Non tamen ſolū intēdit interiorē; immo interior nulla eſt, niſi
foris operetur uarias carnis mortificationes.
- iiii Manet itaq; poena donec manet odium ſui (i. poenitentia uera
intus) ſcilicet uſq; ad introitum regni caelorum.
- v Papa non uult nec poteſt, ullas poenas remittere; praeter eas,
quas arbitrio uel ſuo uel canonum impoſuit.
- vi Papa nō poteſt remittere ullam culpā, niſi declarādo & appro-
bando remiſſam a deo. Aut certe remittēdo caſus reſeruatos
ſibi, quibus contēptis culpa proſus remaneret.
- vii Nulli proſus remittit deus culpam, quia ſimul cum ſubiſciat
humilitatem in omnibus ſacerdoti ſuo uicario.
- viii Canones poenitentiales ſolū uiuentibus ſunt impoſiti; nihilq;
moriuris, ſecundū eorūdem debet imponi.
- ix Inde bene nobis facit ſpirituſ ſanctus in Papa; excipiēdo in ſu-
is decretis ſemper articulum mortis & neceſſitatis.
- x In doctē & male faciūt ſacerdotes ij, qui moriuris poenitētiā
canonicā in purgatorium reſeruant.
- xi Zizania illa de mutanda poena Canonica in poenā purgato-
rij, uidentur certe dormientibus Episcopis ſeminata.
- xii Olim poenae canonicae nō poſt, ſed ante abſolutionem impo-
nebantur, tanq; tentamenta uerae contritionis.

DISPVATIO DE VIRTUTE INDVLGEN.

- xij Moriuri, per mortem omnia ſoluunt, & legibus canonū mor-
tui ſam ſunt, habentes iure carū relaxationem.
- xiii Imperfecta ſanitas ſeu charitas moriuri, neceſſario ſecum fert
magnum timorem, tantoq; maiore, quāto minor fuerit ipſa.
- xv Hic timor & horror, ſatis eſt, ſe ſolo (ut alia taceam) facere poe-
nam purgatorij, cum ſit proximus deſperationis horror.
- xvi Videntur, infernus, purgatorium, caelum diſſerre; ſicut deſpe-
ratio, prope deſperatio, ſecuritas diſſerunt.
- xvii Neceſſarium uidetur animabus in purgatorio ſicut minui hor-
rorem, ita augeri charitatem.
- xviii Nec probatū uidetur ullis, aut rationibus, aut ſcripturis, q; ſint
extra ſtatum meriti ſeu augendae charitatis.
- xix Nec hoc probatū eſſe uidetur, q; ſint de ſua beatitudine certae
& ſecurae, ſaltem oēs, licet nos certiffimi ſimus.
- xx Igit̄ Papa per remiſſionē plenariā omnium poenarū, non ſimpli-
citer omnium intelligit, ſed a ſeipſo t̄mmodo impoſitarū.
- xxi Errant itaq; indulgentiarū praedicatores ij, qui dicunt per Pa-
pae indulgentias, hominē ab omni poena ſolui & ſaluari.
- xxii Quia nullam remittit animabus in purgatorio, quā in hac uita
deuiſſent ſecundum Canones ſoluere.
- xxiii Si remiſſio ulla omnium omnino poenarū poſt alicui dari; certū
eſt eam nō niſi perfectiſſimis, i. pauciſſimis dari.
- xxiiii Falli ob id neceſſe eſt, maiorem partē populi; per indifferentē
illam & magnificam poenae ſolutae promiſſionem.
- xxv Qualē poteſtatē habet Papa ī purgatorij ḡnalter talē habet
q;libet Episcopus & curat̄ in ſua dioceſi, & parochia ſp̄aliter.
- i Optime facit Papa, q; nō poteſtate clauis (quā nullam habet)
ſed per modum ſuffragij, dat animabus remiſſionem.
- ii Hominē praedican, qui ſtatū, ut ſactus nūmus in ciſtam t̄n-
nerit, euolare dicunt animam.
- iii Certū eſt nūmo in ciſtam t̄nante, augeri quaeſtum & auari-
ciam poſſe; ſuffragiū autē eccleſiae eſt in arbitrio dei ſolus.
- iiii Quis ſciſi omnes animae in purgatorio uelint redimi, ſicut de
ſancto Seuerino & paſchali factum narratur?
- v Nullus ſecurus eſt de ueritate ſuae contritionis; multo minus

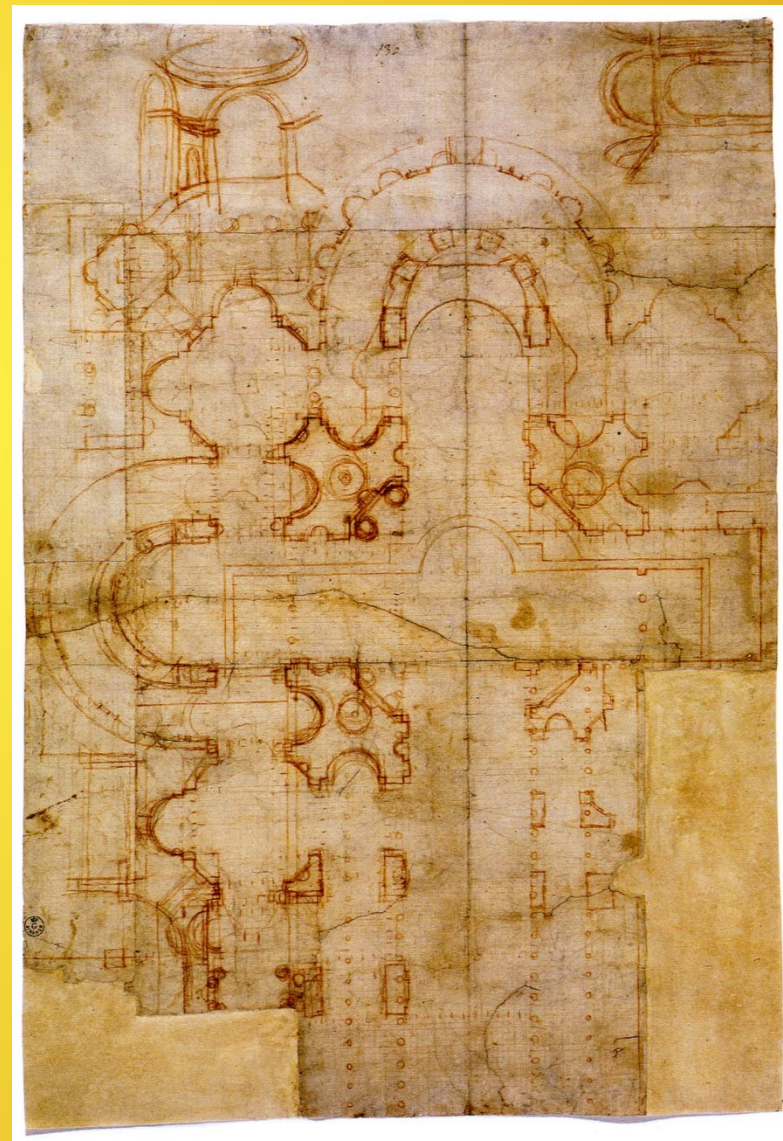
DVT I/5 – Mezi středověkem a novověkem

**Donato di Angelo di Pascuccio,
řečený Bramante (1444–1514)**

- italský architekt a malíř
- dobový plán budovy Bramanta
- bazilika sv. Petra v Římě

DVT I/5 – Mezi středověkem a novověkem

DVT I/5 – Mezi středověkem a novověkem

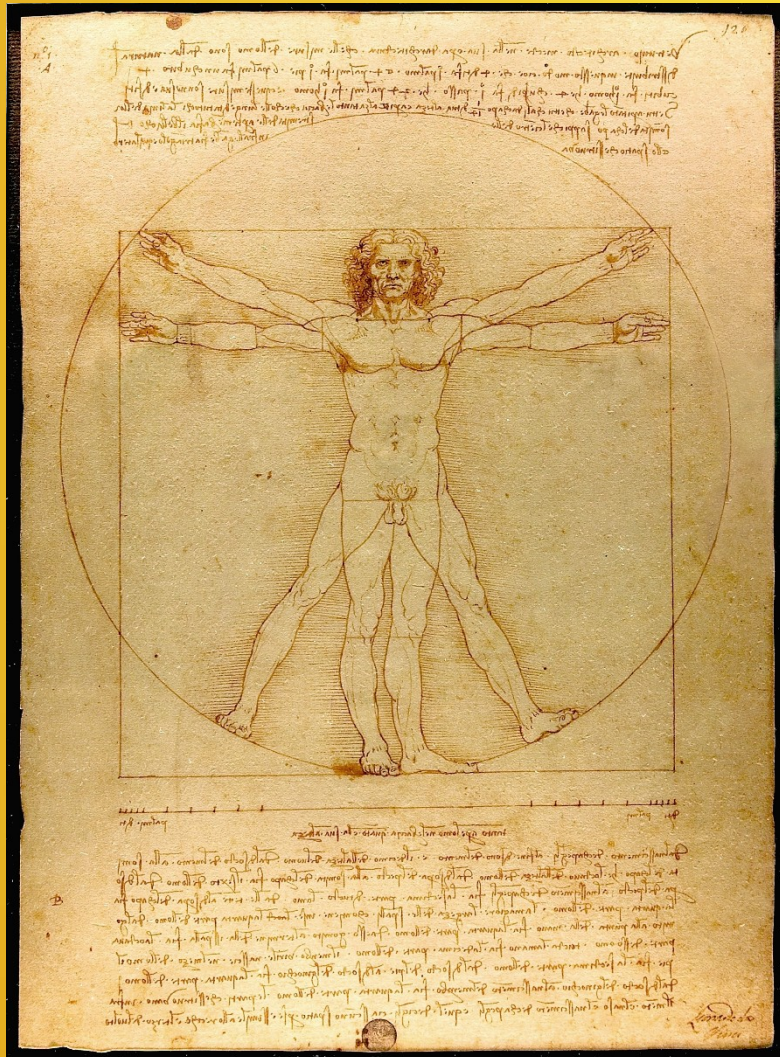

Leonardo da Vinci (1452–1519)

(rod. jm. **Leonardo di ser Piero**)

- malíř, sochař, architekt, přírodovědec, hudebník, spisovatel, vynálezce, konstruktér
- výtvarné dílo: **La Gioconda** (Mona Lisa, Louvre), **Dáma s hranostajem** (Krakov), **Poslední večeře** (Milán)
- technické dílo: stavby budov, **kanálů**; návrhy **obrněného vozu**, potápěčského **skafandru** s dýchacím přístrojem, **padáku** nebo **helikoptéry**...

DVT I/5 – Mezi středověkem a novověkem

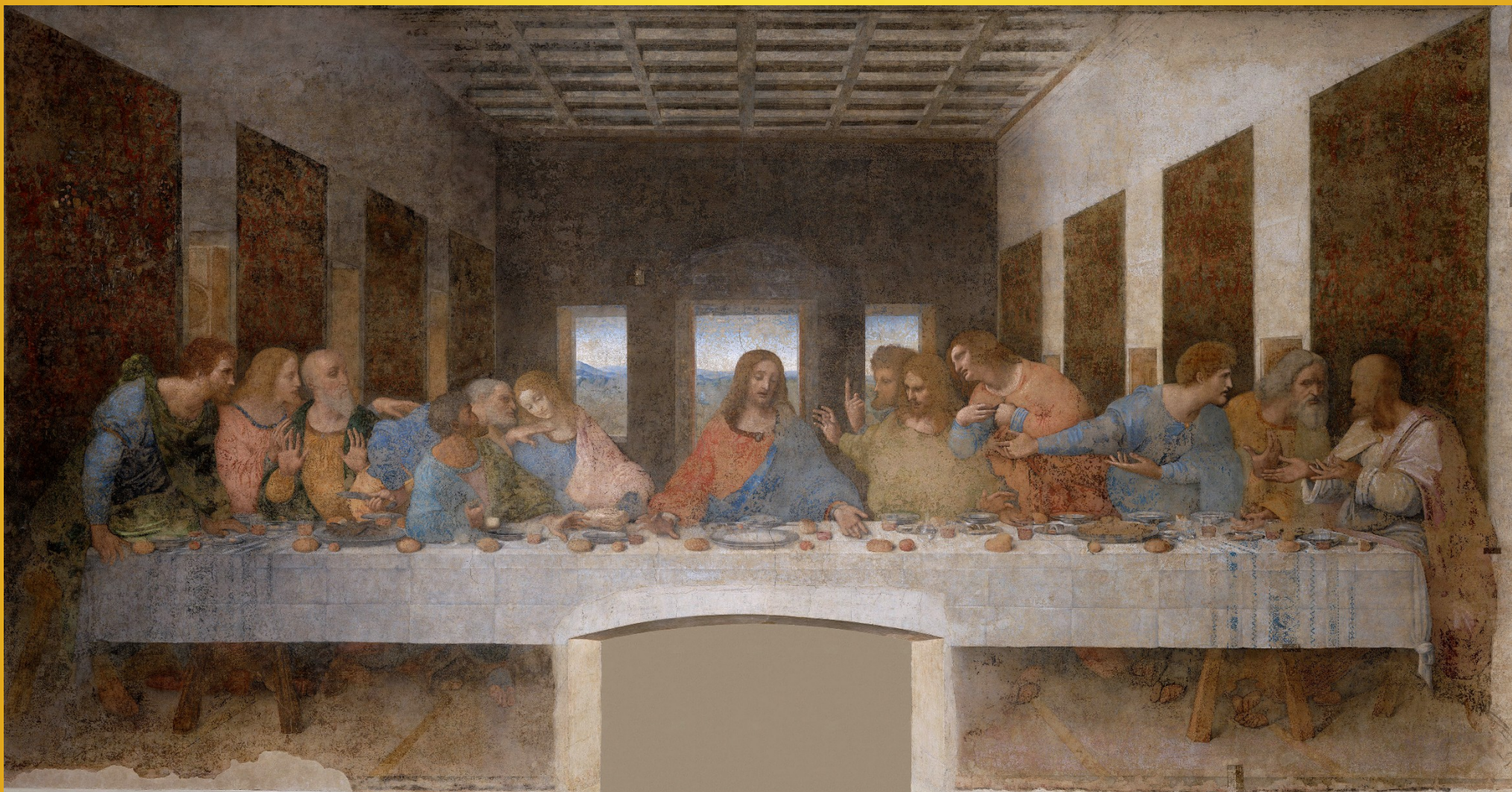

di Leonardo da Vinci

DVT I/5 – Mezi středověkem a novověkem

DVT I/5 – Mezi středověkem a novověkem

DVT I/5 – Mezi středověkem a novověkem

Albrecht Dürer (1471–1528)

- německý malíř, grafik a teoretik umění
- **vlastní portréty** – malba (*Alte Pinakothek*, Mnichov, 1500), kresba (věk 13 let), dřevořez **nosorožce** (1515, Lisabon)
- **Růžencová slavnost** (1506, Benátky, dnes Národní galerie, Praha)
- vědecké ilustrace: **akvarel zajíce** (1502), **velký drn** (1503)

DVT I/5 – Mezi středověkem a novověkem

DVT I/5 – Mezi středověkem a novověkem

DVT I/5 – Mezi středověkem a novověkem

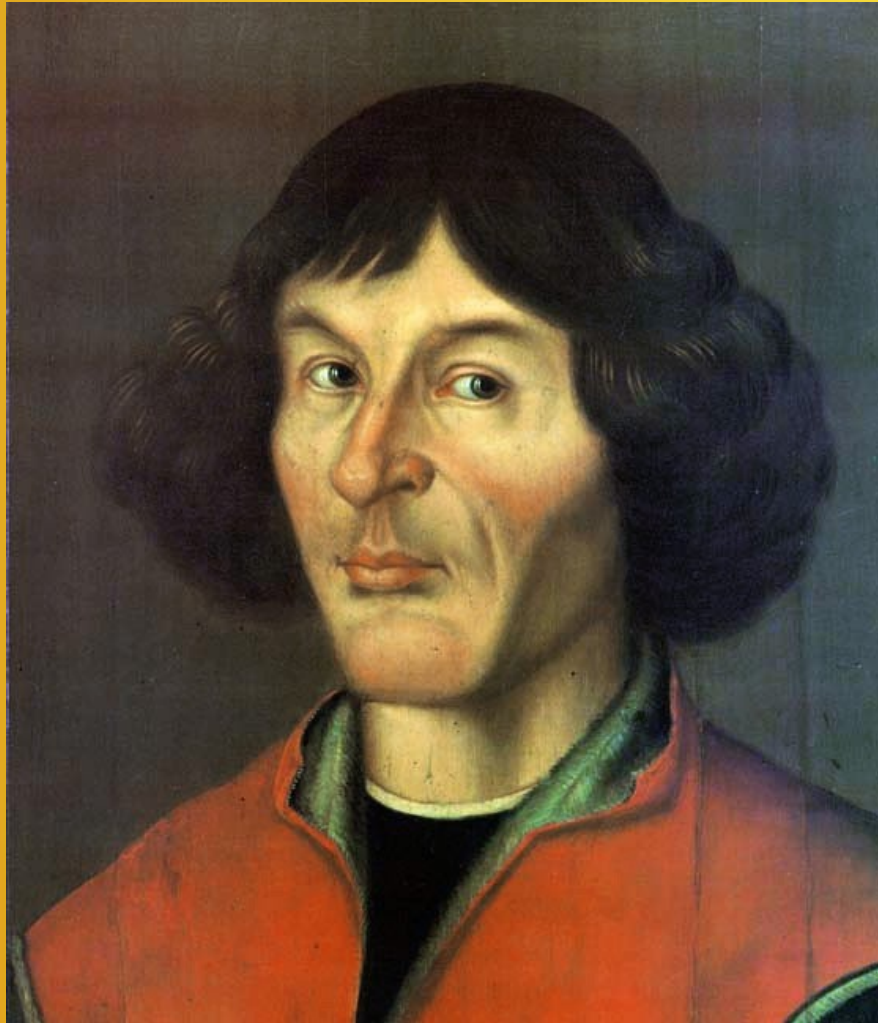

DVT I/5 – Mezi středověkem a novověkem

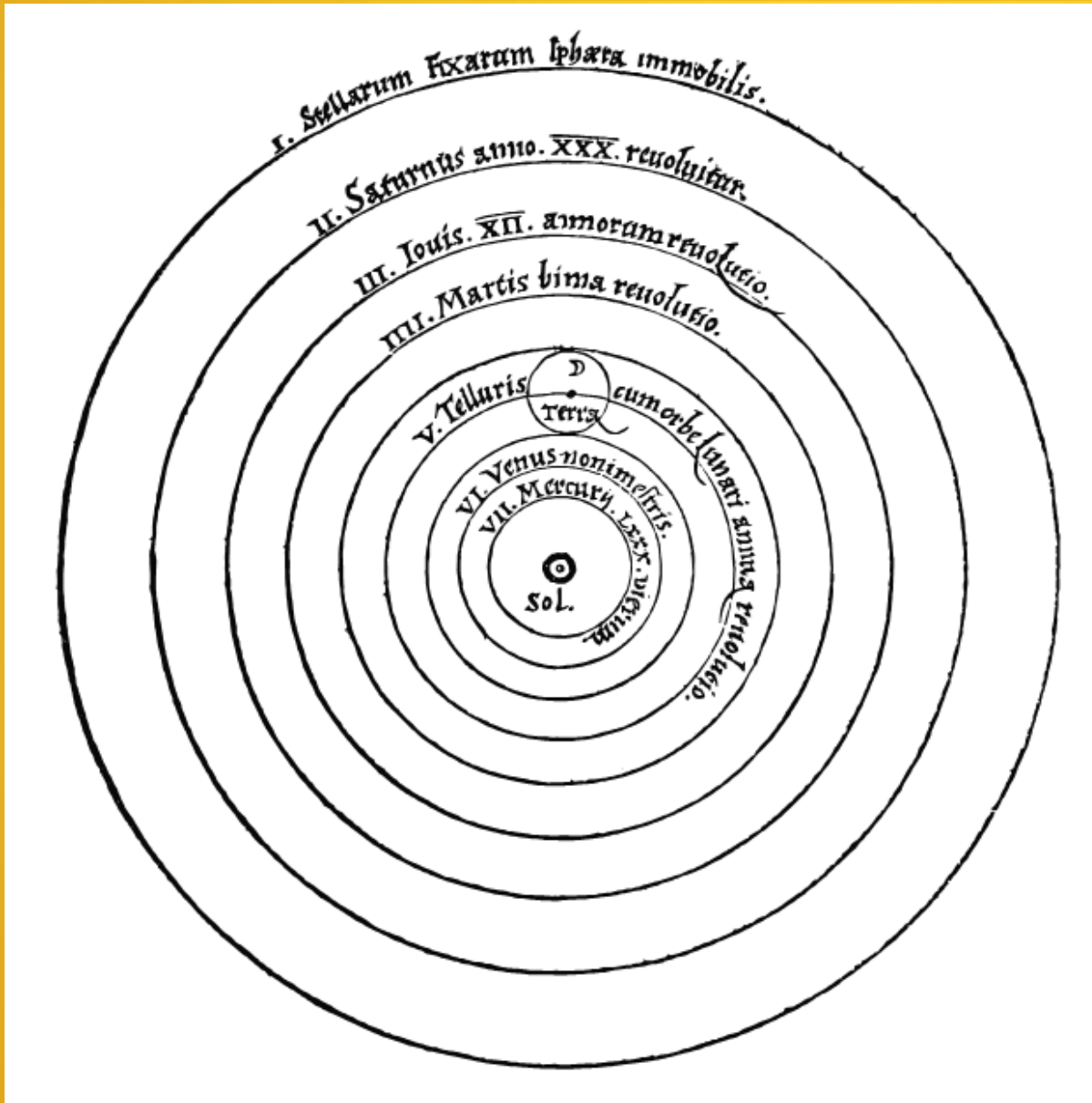
DVT I/5 – Mezi středověkem a novověkem

Mikuláš Koperník (1473–1543)

- polský **astronom**, matematik, právník, stratég a lékař
- římskokatolický **duchovní**
- tvůrce tzv. **heliocentrické** („sluncestředné“) **teorie**

DVT I/5 – Mezi středověkem a novověkem

Ny Copernicus

DVT I/5 – Mezi středověkem a novověkem

Michelangelo di Lodovico Buonarroti Simoni (1475–1564)

- **sochař**, architekt, malíř, básník
- dílo: **kupole** baziliky **sv. Petra** (projekt 1547–1564), sousoší ***Pieta*** ve svatopetrském dómu (1498–1500)
- freska ***Poslední soud*** na stěně **Sixtinské kaple** ve Vatikánu (1536–1543)
- mramorová **socha *David*** ve Florencii, 1504

DVT I/5 – Mezi středověkem a novověkem

M. Schelapmo

DVT I/5 – Mezi středověkem a novověkem

DVT I/5 – Mezi středověkem a novověkem

DVT I/5 – Mezi středověkem a novověkem

DVT I/5 – Mezi středověkem a novověkem

Paracelsus (1493–1541)
(**Philippus Aureolus Theophrastus Bombastus von Hohenheim**)

- **alchymista, astrolog, lékař**
- **kvůli svým reformám medicíny zvaný „Luther mezi lékaři“**
- **Paracelsův honosný náhrobek v Salzburgu**

DVT I/5 – Mezi středověkem

ověkem

